

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 4. In Terra nè habites.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

TITULUS. VII.
TERRA.

§. I.

In genere.

Terra autem erat inanis. Gen. 1. 2. Dicitur terra: quia teritur pedibus animalium; & est eorum solidum sustentaculum. S. Thom. Aqu. hic. Terra à terendo dicitur: & merito ex ea contritionis nostræ malum figuratur. Rich. à S. Vict. l. 2. de Emmanuele c. 26.

Terra autem in æternum stat. Ecclæ 1. 4. Thales iudicavit, ait Seneca l. 6. nat. quæst. c. 7., totam terram subjecto humore portari, innatare, & sustineri, velut aliquod grande navigium his aquis, quas premit. Plurimum fuit Philosophorum hic sensus. Horum opinionem secuti sunt S. Athanasius orat. contra idola, S. Clemens l. 8. recognit. S. Chrysost. in Pl. 133. S. Hilarius in Pl. 35. Eusebius in Pl. 23. Porro Anaximenes, ait Plutarchus, censuit, terram aere vectari, cui incumbit: idque verisimile innuunt S. Basilii, Ambrosii, Damasceni: qui id colligunt ex illo Job. 26. 7. *qui appendit terram super nihilum.* Verum utrumque confutat hic Salomon: tō enim *stat* significat, terram firmam consistere; & subsistere aquis, aeri, cœterisque elementis, velut basim, & centrum Univerſi. Cornelius hic.

Non fundamentis suis nixa subsistit, nec fulcris suis stabilis perseverat: sed Dominus statuit eam, & firmamentō voluntatis suæ continet: quia *in manu eius omnes fines terræ.* S. Ambrosius l. 1. hex. c. 6.

Terra ducit meatus fluminum; quibus pignora sua, quasi pia mater, plenis lactat uberibus. S. Ambrosii. ep. 42.

S. Anselmus in elucid. arbitratur, post diem iudicii terram totam, instar paradisi terrestriſ, floridam permanſuram: eō quod Corpus D. N. J. C. exceperit, ac portaverit; totque Sanctorum Martyrum sanguine irrigata fuerit: Doultreman de amore l. 4. Sect. 3.

Terra, secundum verioremententiam geographorum, continet in ambitu 19080. milliaria; profunditas usque ad centrum plus quam tria millia, Lessius de perfect. div. omnipotens.

§. II.

Terræ fertilitas.

Omnes reges irigintaunus. Jos. 12. 24. Notat S. Hieron. ep. ad Dardanum, terram promissionis in longitudine continere centum sexaginta millia passuum; sive centum sexaginta milliaria Italica: latitudinem sexaginta millium passuum. Ergo angustior erat Italiā, imō & Belgiō. Quare, tot in terra tam angusta dominari regulos; totque alios in ea superesse populos; arguit mirabilem olim fuisse soli illius ubertatem; meritoque vocari terram lacte, & melle, manantem. Cornelius hic.

Ager Damascenus, ubi asserunt Adam à Deo plasmatum, & hinc translatum in paradysum terrestrem: habet terram rubram, & mirè tractabilem; quam Saraceni transferunt in Ægyp-

tum, Indiam, Æthiopiā, carō vendentes. Habeturque famā constante, terram hanc talis esse virtutis, ut eam gestantibus nulla incommoda noceant: unde & aliqui abutuntur in varias superstitiones. Joan. Nieremb. l. de mir. nat. terræ promissa c. 17.

Rex Peruanus in una arce tantum habuit thesaurorum, ut ad deferendum modò aurum, & gemmas vix sexcenti elephantes, totidemque equi sufficerent. Taceo de argento, cœterisque metallis, tanquam de rebus nullius pretii. Nicolaus Pimenta de statu rei Christi. in India Orient.

§. III.

Terræ motus.

Terra mota est. Matth. 27. 51. Tota; ita ut totus terræ globus è centro suo convulsus, & concussus sit. Hinc etiam mare horrendis fluctibus insonuit, aestuavit, & exundavit. Porro non solum Jerosolymis, ait Baronius A. C. 34. n. 107. sed & in plerisque aliis orbis partibus, scissos montes eodem terræ motu, incolæ firmâ traditione testantur. Scissas tunc esse petras montis Alverniæ, revelavit Angelus S. Francisco ibidem oranti. Cornelius hic.

De motu terræ ita discurret Gabriel Vasquez in l. 2. t. 1. Disp. 18. c. 3. 11. 20. Notanda est doctrina Archimedis: terram, & omnia gravia, quæ ipsi terræ innituntur; ita efficere corpus unum, quod attinet ad gravitatem; ut ponderibus suis librentur. Terram autem, & cœtera gravia, quæ terræ innituntur, ita gravitate suâ tendere, & appetere conjungi centro individuo, magnitudinis totius Mundi; ut, quamvis alteri corpori gravi innitantur, & ab eo detineantur, ne penetrent, & conjungantur cum centro; suâ tamen gravitate perpetuò ad hoc conentur: ac proinde imprimant corpori sibi subjecto impetum, quò nitantur deorsum tendere, ac corpus sibi subjectum impellere, ut sibi ipsis cedat loco. Apud Cornelium in Ecclæ l. 4.

§. IV.

In terra ne habitet.

Liceat nobis transire per terram tuam. Num. 20. 17. Dicebant Israelitæ ad Edom. Sic Religiosi, ac spirituales viri, per terram solum transitum, non commorationem, petunt. Escobar t. 3. Coll. Chr. l. 6. Obs. 6. Felix talis transitor Mundi de habitantibus terram. Hugo Card. in Gen. 4. 31.

Egredietur de loco suo, ut visitet iniquitatem habitatoris terræ. Is. 26. 21. Sed quod piaculum, homines sedem in terra habere? Minas intendit Judex, ait Procopius, quas non in advenas, sed in terræ habitatores, emittit: qui præsentis tantum sæculi voluptate delectati, ejus boni, quod futurum est, spe abjectâ, *edamus*, ajunt, & *vibamus*. Hinc tam tristes voces vo-

volantis aquilæ Apoc. 8. 13. *va! va! va!* *habitantibus in terra!* S. Ambros. hic: non omnes homines comprehendit: sunt enim in terris positi, quorum conversatio in cœlis est; sed eos, quos terrenæ conversationis affectus, & hujus sæculi gratia, vicerit. Velloso in Judith 1. Paræn. 4. *va! va! va!* Apoc. 8. 13. Ter dicit *va*, propter illa tria. 1. Jo. 2. 16. *omne, quod est in Mundo &c.* Hugo Card. in Gen. 12. 1.

Surgite, & ite: quia non habetis hic requiem. Mich. 2. 10. Jubemur, in nullis Mundi rebus putare nobis requiem; sed ad sublime tendere. S. Hieron. apud Escobar cit.

Ego terram calcare didici, non adorare: non est enim mihi fas unquam rebus inanimatis credere spes animæ. Clem. Alex. orat. adhort. ad Græcos.

TITULUS VIII. TERRENA.

§. I.

Symbola.

Ex Veteri, & Novo.

Dispersus est populus per omnem terram *Egypti ad colligendas paleas.* Ex. 5. 12. Quæ verò ad Salutem animarum, granum; quod melius est. Quod temporale est, palea est: cum sit transitorium. B. Humbertus f. 69. ad Studentes in Jure Canonico.

Super flumina Babylonis-cum recordemur Sion. Psa. 36. 1. Flumina Babylonis sunt omnia, quæ hic amantur, & transeunt. O Sancta Sion! ubi totum stat, & nihil fluit. Quis nos in illa præcipitavit? quare dimisimus Conditorum tuum, & Societatem tuam? Ecce in Babylonia pulchra sunt, quæ tenent, non te teneant, non decipiant. Aliud est solatium captivorum, aliud gaudium liberorum. S. August. hic.

Si impiger fueris, veniet, ut fons, messis tua. Prov. 6. 11. Fructus terreni, quos metimus, non fonti comparantur, sed cisternæ: quia ad tempus pascunt colligentem, & in tempore deficiunt. At qui impiger fuerit pro cœlestibus laborare divitiis, hujus messis ut fons adveniet. V. Beda hic.

Meliora sunt ubera tua vino. Cant. 1. 1. Ut indicet perpetuam durationem bonorum, quæ desiderat. S. Bernardus f. 9. in Cant. temporalia sunt instar vini ab uvis expressi, quod non amplius crescit; & uvæ manent aridæ, nec habent, quod denuò exprimatur. de Ponte hic Exh. 9. §. 2.

Me dereliquerunt &c. Jer. 2. 13. Verè cisterna dissipata honor; cisterna perforata voluptas, divitiæ, & omnis prosperitas Mundialis. Non valet aquam continere: triduo placet, & statim evanescit omnis illa consolatio; & fastiditur, & displicet. S. Thom. Vill. f. D. 3. Quadr.

Erat in proximo dies festus Judæorum, scenopegia. Joan. 7. 2. quod est, *fixo umbrarum*, seu tabernaculorum. Umbra longior est vespere: si amor temporalium, sole gratiæ occidente, crescit: vel quia cupiditas major est in senili ætate. Et nota: quòd umbræ illæ ad literam siebant de falicibus instructuosis; per quas bene significantur temporalia. Hugo Card. hic.

Mittite in dexteram navigii rete. Joan. 21. 6. Illi mittunt rete, & piscantur ad sinistram; qui, quidquid faciunt, faciunt ad haben-

dum temporalia, ut divitiis, honores, & dignitates. Sylveira c. 6. hic.

Ex Patribus, & alijs.

Quid sunt terrena omnia, nisi quædam corporis indumenta: qui ergo contra diabolum ad certamen properat; vestimenta abijciet, nè succumbat. S. Gregor. hom. 32. in Evang.

Dulcedo hujus sæculi ad tempus fauces indulcat; sed in magnam postea amaritudinem convertetur. S. August. in Pf. 123.

Omne studium hominum, quod versatur in iis, quæ ad vitam pertinent, est planè puerorum ludus in arena. Nam simul atque à labore cessatum est, simul arena collapsa; nullum relinquit vestigium eorum, quæ fuerunt elaborata. Hæc est humana vita: Arena est ambitio, arena est potentia, arena divitiæ; arena est, quidquid ex iis, in quibus magnò studio per carnem fruimur. S. Gregorius Nyss. hom. 1. in Ecclesiasten.

Propterea luctatores pulverem adversariis conantur aspergere; ut olei levitatem injectu pulveris exasperent; atque ita facilius eos apprehendere valeant. Jam quod illic est pulvis, id in nostro certamine, est terrenis in rebus occupatio. Et quod illic est oleum, hic est quietis studium ab omni sollicitudine vacuum. S. Nilus lib. Ascet.

Per capillos sæpe bona terrena solent intelligi: quod figuratur in tonsura Ecclesiastica. Unde & Levitæ tempore oblationis suæ raserunt omnes pilos carnis suæ. Blesensis serm. 4. de B. Lucia.

§. II.

Terrena spernentium Symbola, Sunt Aquilæ.

Aquila in arduis ponet nidum suum. Job. 39. 27. In arduis habet nidum, qui in supernis figit consilium; non vult mentem in ima dejicere, non in infimis habitare. Diez Contemplatio.

Qui sperant in Domino-assument pennas sicut aquila. &c. Is. 40. 31. Aquila, si quando in terram descendit vultus causâ, statim iterum advolat in sublime. Locusta autem, vix facit unum volatum; cum statim iterum in terram decidit. Sic contemplantur cœlestia justus, & peccator. Diez D. 2. Quadr.

Vani, & fatui, remisso, & languente, volatu (qui muscarum instar res hujus vitæ tenues, & exiles, circumlambunt) implicantur, & illigan-